

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Ing. J. L.**, bývajúceho v K., **2/ J. H. M.**, bývajúcej v Č., **3/ P. H.**, bývajúceho v Č., **4/ J. H.**, bývajúceho v K., proti žalovanému **GRATIO HOLDINGS LTD** ako právnemu nástupcovi Slovenského investičného holdingu, s.r.o., so sídlom v Limasole, Maximos Plaza, Tower 3, 6 Maximou Michaelidi Street, 4th floor, Office 401, Cyperská republika, zastúpenému advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s.r.o., so sídlom v Bratislave, Digital Park II, Einsteinova 25, za ktorú koná Mgr. Martin Škubla, konateľ a advokát, **o odmenu za vynález a náhradu nemajetkovej ujmy**, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 22. marca 2012 č.k. 24 C 2/1994-726, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 22. marca 2012 č.k. 24 C 2/1994-726 **p o t v r d z u j e.**

Žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach ako súd prvého stupňa potom, čo Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudkom z 31. marca 2010 sp.zn. 4 Co 4/2009, 4 Co 5/2009 jeho rozsudok vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie, uznesením z 22. marca 2012 č.k. 24 C 2/1994-726 nepriznal účastníkom náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že náhrada trov konania patrí zásadne tomu z účastníkov, ktorý mal v konaní plný úspech (v danej veci žalovanému). Výnimku z tejto zásady upravuje ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého úspešnému účastníkovi konania nemusí byť výnimočne náhrada trov konania sčasti alebo celkom priznaná, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Tieto dôvody môžu

spočívať v nepriaznivej sociálnej situácii toho účastníka, ktorého by povinnosť nahradiť trovy postihovala. Do úvahy treba vziať aj toho účastníka, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá a tiež okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku. V danej veci výsledkami vykonaného dokazovania zistil, že žalobcovia 1/, 2/ a 4/ sa nachádzajú v nepriaznivej sociálnej situácii. Žalobca 1/ je dôchodca vo veku 70 rokov, ktorému počas konania bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu jeho nepriaznivých osobných, majetkových a zárobkových pomerov, ktorá situácia naďalej pretrváva. Žalobkyňa 2/ je v starobnom dôchodku s výškou mesačného dôchodku 477,20 eur, z ktorého uhrádza nielen svoje životné potreby, ale tiež splátky hypotekárneho úveru, ktorý počas svojho života splácal jej manžel. Nepriaznivú situáciu osobných a majetkových pomerov zistil aj u žalobcu 4/, ktorý je nezamestnaný, má vyživovaciu povinnosť k plnoletému synovi a taktiež uhrádza splátky úveru. Možnosť nepriaznivého ovplyvnenia majetkovej sféry nezaplatením náhrady trov konania skúmal aj na strane žalovaného. Nezistil, že by jeho majetková sféra bola použitím ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. dotknutá. Navyše, u žalobcov 2/ a 4/ prihliadol k procesnej situácii, keď počas prebiehajúceho konania do neho vstúpili po smrti pôvodného žalobcu 2/ ako jeho zákonní nástupcovia, ktorí potom, ako sa oboznámili s predmetom konania, vzali odvolanie podané ich právnym predchodcom späť. Okrem toho vzal do úvahy aj okolnosti, za ktorých žalobcovia podávali žalobu. V tejto súvislosti uviedol, že právny predchodca žalovaného má podiel na nejasnosti právneho postavenia žalobcov ako autorov (pôvodcov) dvoch vynálezov, keď ich dostatočne neinformoval o svojom postupe po podaní prihlášok vynálezov na príslušnom úrade. Vzhľadom na tieto skutočnosti a rozsah žalovaným vyčíslených trov konania (vyše 35.000 eur) mal za to, že uloženie povinnosti nahradiť trovy v uplatňovanej výške, by predstavoval mimoriadne tvrdý dopad aplikácie ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. do majetkovej sféry žalobcov a znamenal by ohrozenie zabezpečenia ich základných životných potrieb. Dospel preto k záveru, že tu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p., pre ktoré nepriznal inak úspešnému žalovanému náhradu trov konania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal včas odvolanie žalovaný. Uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nesúhlasil s jeho záverom, že v danej veci existovali dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania. Poukázal na skutočnosť, že počas konania vystupoval

aktívne, hneď pri svojom prvom úkone uviedol relevantné skutočnosti a dôkazy. Boli to práve žalobcovia, ktorí svoje pôvodné nároky niekoľkokrát menili a tým prispeli k prieťahom v konaní. Podľa odvolateľa zo strany žalobcov išlo od začiatku o nedôvodné a zrejme bezúspešné uplatňovanie práva. Nemôžu tu byť preto dané dôvody hodné osobitného zreteľa. Za nepravdivé, ničím nepodložené, považoval závery súdu prvého stupňa, podľa ktorých žalobcovia 2/ a 4/ ako právni nástupcovia pôvodného žalobcu 2/ nemali informácie o predmete konania a že hneď potom, ako sa s predmetom konania oboznámili, vzali odvolanie späť. V tomto smere poukázal na skutočnosti vyplývajúce z obsahu spisu, ktoré správnosť týchto záverov vyvracajú. Súd prvého stupňa preto za dôvod hodný osobitného zreteľa nesprávne považoval procesnú situáciu, v ktorej sa ocitli žalobcovia 2/ a 4/. Napokon upozornil na to, že súd prvého stupňa neskúmal existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania na strane žalobcu 3/. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zmenil a zaviazal žalobcov 1/ až 4/ na zaplatenie náhrady trov prvostupňového konania. Zároveň uplatnil aj náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobcovia 1/ až 4/ svoje právo vyjadriť sa k odvolaniu žalovaného nevyužili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Ide o zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok, i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiadúcim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie dopadá na toho účastníka, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov

inak úspešnému účastníkovi a existencia výnimočnosti daného prípadu. V prvom rade treba prihliadnúť najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácie. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa môžu týkať sociálnej situácie účastníkov. V takomto prípade je potrebné pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch (všetkých) účastníkov, teda nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnúť i na postoj účastníkov v konaní.

Podľa odvolacieho súdu súd prvého stupňa pri rozhodovaní o náhrade trov konania správne skúmal, či v danej veci neprichádza do úvahy použitie ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. Po zrušujúcom uznesení vzal do úvahy kritériá, ktoré v zmysle citovaného zákonného ustanovenia možno považovať za určujúce z hľadiska existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa a výnimočnosti daného prípadu. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prvého stupňa správne prihliadol na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery účastníkov konania, ako aj na okolnosti, ktoré viedli žalobcov k uplatneniu práva na súde. U žalobcov 1/, 2/ a 4/ (ich majetkových pomerov) vzal za základ svojho rozhodnutia zistenia, ktoré majú oporu v listinných dôkazoch tvoriacich obsah spisu. Záver súdu prvého stupňa o tom, že sociálne pomery týchto účastníkov sú nepriaznivé a že uloženie povinnosti nahradiť trovy konania v uplatnenom rozsahu by znamenal neprímerane tvrdý zásah do ich majetkovej sféry, treba preto považovať za správny. Súd prvého stupňa skúmal dopad nepriznania náhrady trov konania aj na strane žalovaného, pričom nezistil, že by táto skutočnosť ovplyvnila zásadnejším spôsobom jeho majetkovú sféru. Správnosť tohto zistenia žalovaný v odvolaní nenamietal. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd prvého stupňa správne prihliadol aj na okolnosti, za ktorých pôvodní žalobcovia uplatnili svoj nárok na súde. Odvolací súd aj v tejto časti považuje závery súdu prvého stupňa za správne, stotožňuje sa s nimi a v podrobnostiach odkazuje na dôvody uvedené v jeho rozhodnutí.

Pokiaľ ide o žalobcu 3/ treba uviesť, že rovnako ako žalobcovia 2/ a 4/ vstúpil do konania priamo zo zákona ako dedič zosnulého žalobcu 2/ Ing. M. H.. V skutočnosti však dedičstvo po svojom nebohom otcovi nenadobudol (podľa Osvedčenia o dedičstve z 3. júla 2008 č.k. 13 D 265/2008-16 dedičstvo nadobudla J. H. M.). Voči tomuto

žalobcovi (rovnako aj voči žalobcovi 4/) by preto bolo neprimerane tvrdé, aby znášal náhradu trov konania (žalovaným uplatnené trovy konania navyše prevyšujú cenu dedičstva), ktoré vznikli žalovanému v čase, keď Ing. M. H. mal spôsobilosť byť účastníkom konania. Súd prvého stupňa preto správne uvažoval o výnimočnosti daného prípadu aj z hľadiska určitej procesnej situácie, i keď z iných, než odvolacím súdom uvedených dôvodov.

K tvrdeniu žalovaného, že použitie ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. neprichádza do úvahy, lebo zo strany žalobcov išlo od začiatku o nedôvodné a zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, treba uviesť, že predpokladom pre nepriznanie náhrady trov konania inak úspešnému účastníkovi v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia nie je uvedená skutočnosť. Navyše, v danej veci sa o takýto prípad ani nejedná. Námietka žalovaného v tomto smere vznesená nie je preto opodstatnená.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že žalovaný napadol odvolaním vecne správne rozhodnutie súdu prvého stupňa. Odvolací súd preto uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Žalobcovia mali v odvolacom konaní úspech, preto im patrí právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobcom v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto im neboli priznané.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júna 2013

JUDr. Ladislav Górász, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová